

2017

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

NACIONALINIS
EGZAMINŲ
CENTRAS

Imię, Nazwisko

Klasa _____

Kod ucznia

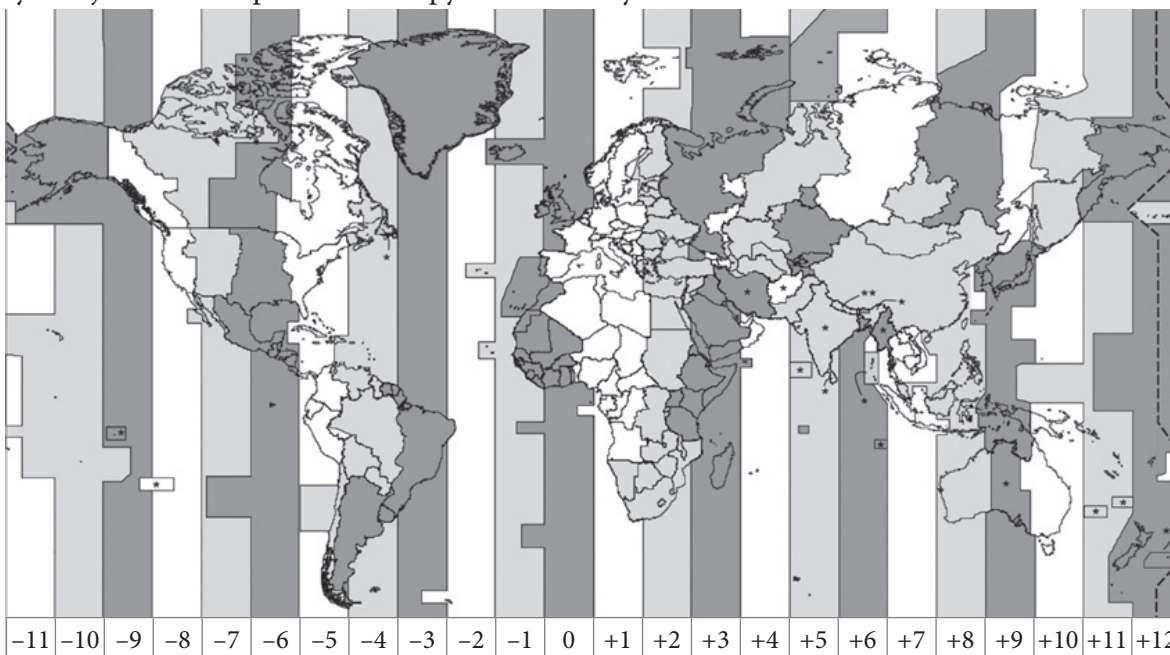
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

NAUKI SPOŁECZNE

KLASA 8.

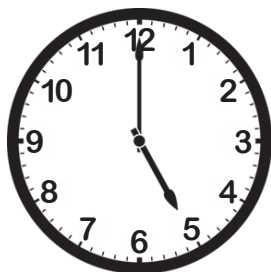

1 Wykonaj zadania na podstawie mapy stref czasowych.

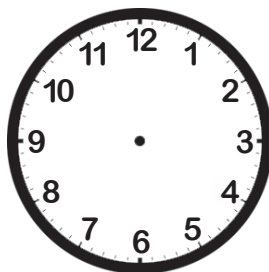

1.1 W Londynie jest godzina 17.00. Która godzina jest w tym czasie w Wilnie? Na podstawie podanego przykładu narysuj wskazówki na drugim zegarze.

PRZYKŁAD

W Londynie

W Wilnie

1.2 Oceń **ekonomiczne** skutki, których doznają mieszkańcy państw wprowadzających czas letni. Wprowadzenie czasu letniego dla mieszkańców państwa jest ekonomicznie

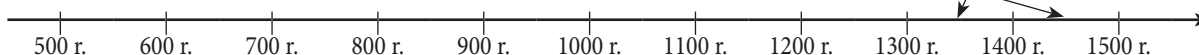
_____ , ponieważ _____
(niekorzystne lub korzystne)

2 Dokończ zaznaczanie wydarzeń na osi czasu – w pustych miejscach przy wydarzeniu wpisz wiek i narysuj strzałki do osi czasu.

Islam powstał
w _____ wieku.

W Europie zaczęto drukować książki
w XV wieku.

Renesans rozpoczął się
w _____ wieku.

3 Wykonaj zadania na podstawie podanych źródeł.

ŹRÓDŁO A

ŹRÓDŁO C

ŹRÓDŁO B

ŹRÓDŁO D

3.1 W tabeli przy każdej postaci historycznej wpisz literę, którą jest oznaczone źródło związane z tą postacią.

Stefan Batory	Giedymin	Zygmunt August	Jagiello
	A		

3.2 Wyjaśnij, w jaki sposób Giedymin jest powiązany ze źródłem A?

_____

3.3 Źródło B przedstawia uroczystość zawarcia umowy. Wymień państwa, które zawarły tę umowę.

_____

3.4 Podaj dwa **pozytywne** następstwa wydarzenia przedstawionego w źródle D, które wpłynęły na Litwie

na życie ludzi _____.

na państwo _____.

- 4 Potwierdź lub obal twierdzenie, że kultura europejska rozwinęła się na fundamencie świata antycznego.

_____, ponieważ _____
(Tak lub Nie)

- 5 Co było charakterystyczne dla Europy Zachodniej w okresie rozdrobnienia feudalnego?

- (A) Odkrycie nowych kontynentów.
- (B) Szerzenie się idei renesansowych.
- (C) Ukształtowanie się stosunków lennych.
- (D) Nasilanie się stosunków niewolniczych.

- 6 Dlaczego w średniowieczu często wybuchały klęski głodu? Podaj dwie przyczyny.

1. _____
2. _____

- 7 Wykonaj zadania na podstawie informacji podanych w źródłach.

ŹRÓDŁO A

Tukidydes o sprawowaniu władzy
w starożytnych Atenach.

Nasz ustrój polityczny nie jest naśladownictwem obcych praw, a my sami raczej jesteśmy wzorem dla innych niż inni dla nas. Nazywa się ten ustrój demokracją, ponieważ opiera się na większości obywateli, a nie na mniejszości. W sporach prywatnych każdy obywatel jest równy w obliczu prawa; jeśli zaś chodzi o znaczenie, to jednostkę ceni się nie ze względu na jej przynależność do pewnej grupy, lecz ze względu na talent osobisty, jakim się wyróżnia [...].

ŹRÓDŁO B

Urywek z Konstytucji
Republiki Litewskiej

Państwo litewskie tworzy Naród. Suwerenność należy do Narodu. Najwyższą władzę suwerenną Naród sprawuje bezpośrednio lub przez [...] wybranych swoich przedstawicieli.

- 7.1 Podaj nazwę opisywanej w źródłach A i B formy sprawowania władzy w państwie.

_____

- 7.2 Wskaż dwie charakterystyczne cechy sprawowania władzy w państwie, które zostały opisane w źródle A.

1. _____
2. _____

- 7.3 Pod jakim względem sprawowanie władzy w starożytnej Grecji i we współczesnej Litwie jest podobne?

_____

8 Wykonaj zadania na podstawie podanych źródeł.

ŹRÓDŁO A

Fragment z książki „Historia mentalności europejskiej“

Szczególnie wielki wpływ na środowisko miał wzmożony popyt na zasoby naturalne, przede wszystkim węgiel kamienny i drewno. W drugiej połowie XII w. na pograniczu Szampanii i Burgundii rosnąca liczba pieców hutniczych w olbrzymich [...] masywach leśnych powodowała niszczenie gospodarki leśnej.

ŹRÓDŁO B

ŹRÓDŁO C

ŹRÓDŁO D

Złóża rudy żelaza

8.1 Nazwij epokę historyczną opisaną w źródle A. Uzasadnij swoją odpowiedź.

_____, ponieważ _____

● ●
□

8.2 W źródle A twierdzi się, że wielki wpływ na środowisko miał wzmożony popyt na zasoby naturalne. Wyjaśnij, jaki wpływ na środowisko miała działalność ludzi związana z popytem na zasoby naturalne.

_____

●
□

8.3 Wymień dwa przykłady obecnej działalności człowieka, mające **negatywny** wpływ na środowisko naturalne.

1. _____

2. _____

●
□

8.4 Dlaczego piece hutnicze budowano tam, gdzie rosły lasy?

_____

●
□

8.5 Źródło B przedstawia jedno ze średniowiecznych rzemiosł, które wiąże się z odlewaniem żelaza. Nazwij to rzemiosło.

_____

8.6 Która gałąź przemysłu rozwinęła się później z odlewania żelaza (źródło C)?

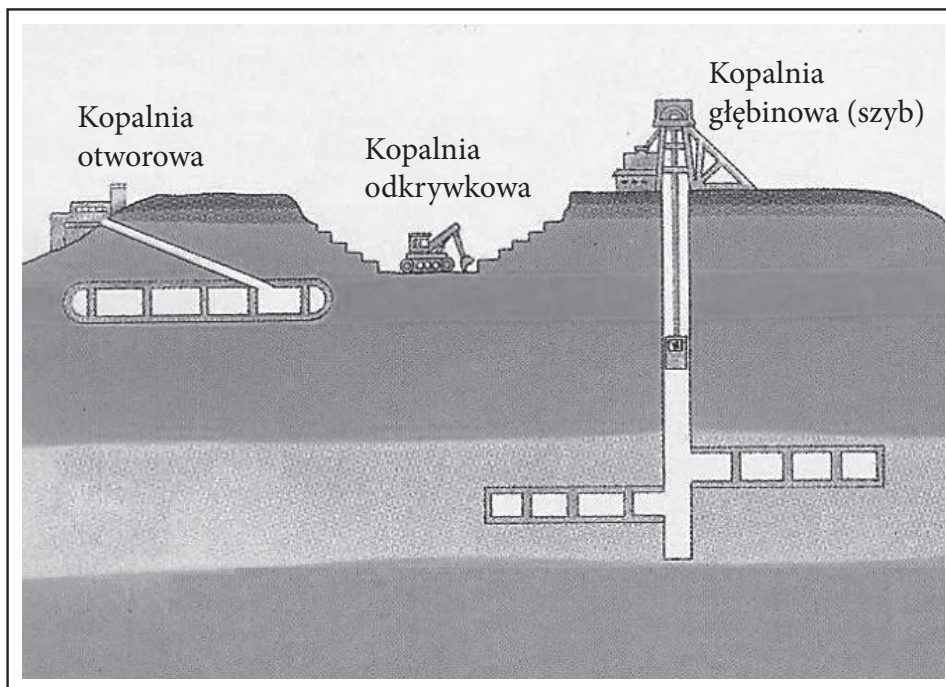
- (A) Elektroenergetyka.
- (B) Przemysł transportowy.
- (C) Hutnictwo.
- (D) Przemysł chemiczny.

8.7 W którym państwie znajdują się złoża rudy żelaza (źródło D)?

- (A) W Estonii.
- (B) W Danii.
- (C) Na Białorusi.
- (D) W Szwecji.

8.8 W celu wydobycia zalegających głęboko w ziemi pokładów kopalin użytecznych buduje się kopalnie głębinowe – szyby (źródło E). Wydobywanie kopalin użytecznych za pomocą szymbów jest droższe i bardziej niebezpieczne niż odkrywkowe. Uzasadnij, że jest to prawda.

ŹRÓDŁO E

Droższe: _____

_____

Bardziej niebezpieczne: _____

_____

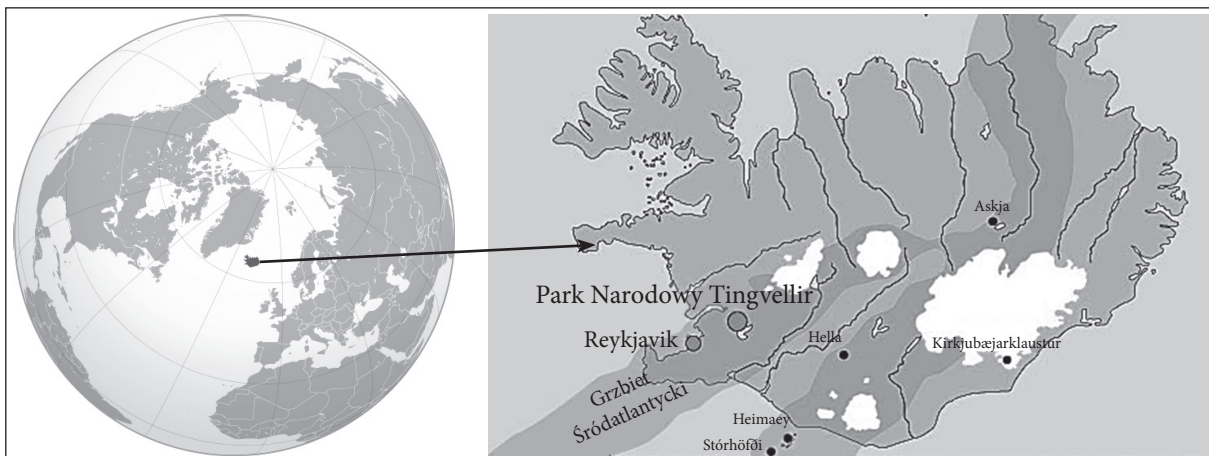
9 Wykonaj zadania na podstawie źródeł A, B i C.

ŹRÓDŁO A

Według książki „Europa – nasz kontynent“

Starożytni geografowie wierzyli, że zgodnie z legendą istnieje najbardziej wysunięta na północ wyspa, zwana Thule. Taka wyspa rzeczywiście istnieje – lśniąca lodowcami, z zielonymi dolinami i srebrnymi rzekami, tęczami wodospadów, rozległymi pustyniami, górami ziejącymi ogniem, ze światem ludzi i elfów.

ŹRÓDŁO B

ŹRÓDŁO C

Dane przyrodnicze

Pola lawy	Lodowce	Niziny nadbrzeżne	Ziemia uprawna	Jeziora	Wulkany	Tundra i lasotundra
10 proc.	12 proc.	7 proc.	1 proc.	3 proc.	200	2/3 powierzchni kraju

9.1 Wymień państwo, które zostało opisane w źródle A i pokazane w źródle B.

_____

9.2 Opisz położenie geograficzne tego państwa. Wskaż dwie charakterystyczne cechy.

_____
_____

9.3 Mieszkańcy wyspy twierdzą, że mieszkają tu jak na beczce prochu. Wyjaśnij na podstawie źródła C, dlaczego tak mówią.

_____

9.4 Mieszkańcy tej wyspy lubią żartować na temat krajobrazu swojego kraju: *Jeżeli zabłądziłeś w lesie – zatrzymaj się*. Wyjaśnij na podstawie źródła C, na czym polega ten żart.

_____

9.5 Na tej wyspie są liczne gejzery. Gejzery powstają w następujący sposób: wody podziemne nagrzewają się i przez szczeliny rwą się na powierzchnię, a wydostawszy się na nią, wyrzucają słup wody do góry. Co powoduje nagrzewanie wód podziemnych?

•
□

9.6 Pierwsi tę wyspę odkryli i zamieszkali na niej Wikingowie. W którym kierunku płynęli oni ze swojej ojczyzny?

- (A) Wschodnim.
- (B) Północnym.
- (C) Zachodnim.
- (D) Południowym.

•
□

9.7 Którą inną wyspę również odkryli Wikingowie?

- (A) Grenlandię.
- (B) Madagaskar.
- (C) Sri Lankę.
- (D) Tasmanię.

•
□

10 Na podstawie podanego źródła odpowiedz na pytania.

ŹRÓDŁO

Według artykułu „Z rąk D. Grybauskaitė – nagrody zwycięzcom egzaminu z Konstytucji“, Delfi.lt

Obywatele, którzy najlepiej zdali egzamin z Konstytucji, będą się mogli od tej chwili pochwalić nagrodą otrzymaną z rąk pani prezydent. We wtorek w Pałacu Prezydenckim z rąk Dalii Grybauskaitė odebrali oni podpisane przez samą prezydent egzemplarze Konstytucji RL. „Egzamin z Konstytucji jest egzaminem z dojrzałości obywatelskiej. Uczestnicząc w nim, zachęcamy obywateli do poznania swoich praw i obowiązków. Tylko dobrze je znając, możemy dążyć do dojrzałego społeczeństwa i wzajemnego zrozumienia“ – mówiła pani prezydent.

10.1 Dlaczego egzamin z Konstytucji jest nazywany egzaminem z dojrzałości obywatelskiej?

_____
_____

•
□

10.2 Kiedy jest obchodzony Dzień Konstytucji Republiki Litewskiej?

- (A) 6 lipca
- (B) 1 września
- (C) 25 października
- (D) 1 grudnia

•
□

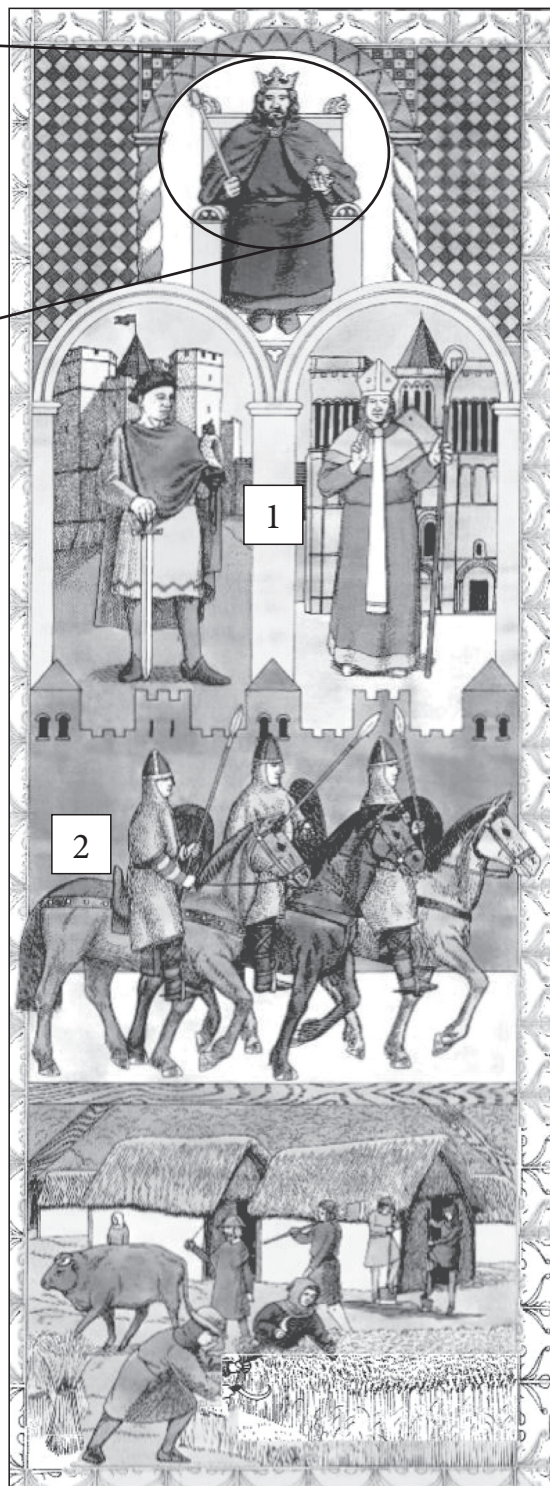
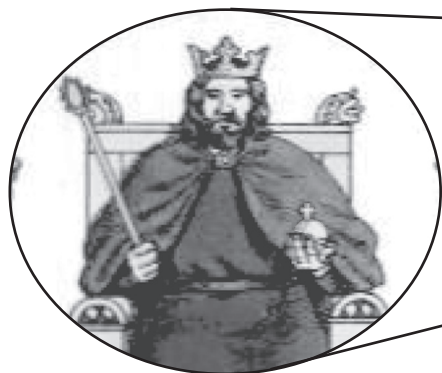
10.3 Podaj nazwisko pierwszego prezydenta Republiki Litewskiej (1918-1940).

_____

•
□

11 Wykonaj zadanie na podstawie podanego źródła.

ŹRÓDŁO

•
□

•
□

•
□

• •
□

•
□

11.1 Nazwij epokę historyczną, dla której charakterystyczne jest rozwarstwienie społeczne przedstawione na ilustracji.

_____

11.2 Wymień dwa przedstawione na ilustracji symbole władzy osoby zajmującej najwyższą pozycję społeczną.

1. _____

2. _____

11.3 Artysta plastyk, chcąc pokazać, że osoby oznaczone cyfrą 1, zajmują wyższą pozycję społeczną niż osoby oznaczone cyfrą 2, posłużył się na ilustracji różnymi szczegółami. Wskaż dwa takie szczegóły.

1. _____

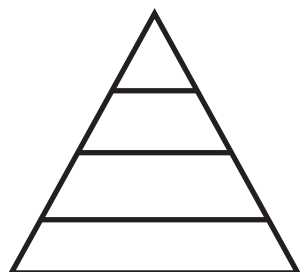
2. _____

11.4 Nazwij warstwy społeczne oznaczone cyframi 1 i 2.

Cyfrą 1 oznaczeni są _____

Cyfrą 2 oznaczeni są _____

11.5

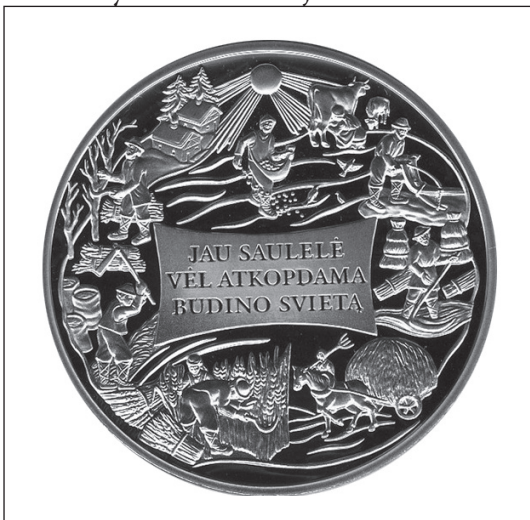
Podane na ilustracji rozwarstwienie społeczne najczęściej przedstawia się w postaci takiej piramidy. Wyjaśnij, dlaczego tak się czyni.

_____
_____

12 Wykonaj zadanie na podstawie podanych źródeł.

ŹRÓDŁO A

Moneta jubileuszowa, poświęcona 300. rocznicy urodzin Kristijonasa Donelaitisa

ŹRÓDŁO B

Fragment poematu Kristijonasa Donelaitisa „Pory roku“

[...]

Nie dokucza już zima, skończyły się mrozy,
Władanie nocnych mroków kurczy się wyraźnie,
Spójrz tylko, słońko raźniej ku górze się wspina,
Osusza pola, trawy zachęca do życia.

[...]

Roboty też czekają za progiem i rychło
Stękając znów pójdziemy odrabiać pańszczyznę.
Ile potu i znoju nim do stodół wróci
To, co w świrnie¹ na razie spoczywa bez kielka,
Nim szupień² zacniem warzyć, ile dni przeminie?

12.1 Jaki rodzaj źródła reprezentuje źródło B: pierwotne czy wtórne? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Jest to źródło _____, ponieważ _____
(pierwotne czy wtórne)

●

12.2 Wymień dwie ówczesne powinności chłopów.

1. _____

2. _____

●

12.3 W źródłach A i B odzwierciedlone są cztery pory roku. Na Ziemi są miejsca, w których brak wyraźnych pór roku. Od czego zależy zmiana pór roku?

_____
_____

●

12.4 Nazwij strefę klimatyczną, dla której charakterystyczne są wyraźne cztery pory roku.

_____

●

¹ Świren – spichrz, lamus.

² Szupień – potrawa z grochu, bobu i mąki żytniej.

NS
8

8